

Leto IV.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za nozemstvo 40 Din.

NA MEJAH

Štev. 21.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo
Jesenice, Krekov dom

Jesenice, 1. decembra 1939

Storimo svojo dolžnost!

Zreli in močni, čeprav majhni narodi se vedno v pravem času ogibajo nevarnostim, ki jih na njih pleča nalaga zgodovina. V pravem času, pravimo, zakaj ne čakajo ga križem rok, ampak z načrti v rokah in trdno voljo, spoprijeti se s še tako pretkanim nasprotnikom, toda v močni in vkoreninjeni zavesti, da se bodo borili strnjeno kakor en mož. V tem je največji branik in večni zmagovalac.

Pa se mi poglejmo. Poglejmo, kako pričakujemo novi čas, ki trka na naša narodna vrata. Celo to premišljamo v tem usodepolnem trenutku, ali bi jih odprli ali še bolj zapahnili in podprli s svojim egoizmom, ki ne pusti nevarnih teorij na svoje opustošeno torišče, da bi se ne pokazalo razdejanje, ki ga pušča za seboj. In kaj nam pri vsem tem priznanju koristi zavest, da smo ugodne trenutke, s katerimi bi se morali zediniti in okrepiti, vpregali v te ojnice egoizma, ko so jih pa ravno ti odleli v senco in postavili mejo med občestvom s tisto naravno nujnostjo, ki je lastna odporu zdravega človeka proti okuženju.

Toda so med nami, ki so čisti. To so tisti človekoljubi velikih žrtev za občestvene koristi, ki pa so danes praznih rok in vendar po svoji vesti in plemenitosti velikani, stoječi nad normalnim močvirjem in kažejo na vso ničevost in zlaganost v lovorike odetih človekoljubov. V njihovih očeh ni ostudnega dvoumja, ampak jasno poštenje in odsev odkrite duše. Niso lepi in polikani, temveč so krojeni grčavo, za grčav in pošten rod, za njegovo težko in neizhujeno pot. To so bili in so voditelji slovenskega naroda, ki jim je sledil vdano z zaupanjem in z občutkom varnosti.

Obenem pa moramo tudi priznati, da so med nami še danes taki, ki to poštenje slovenski narod ljubečega in vedečega človeka skrunijo in teptajo s sovraštvom in da je med nami še mnogo takih, ki so zatajili pravo slovensko poštenost in odkritost ter jo nadomestili z barbarsko moralo.

Ob tem boju z novim časom, s katerim nikakor ne moremo priti na čisto, si moramo ogledati še drugi naš greh. Spoštovanje do narodovih tradicij je skoraj do golega splahnelo in vrednotenje njegove verske miselnosti se je vzporejalo z vrednostjo političnih teženj posameznikov in ker so le te v bistvu nasprotovale katoliški pravičnosti in avtoriteti Cerkve, se je tudi njeno ime vlačilo v politične mlakuže in se skru-

nilo. To naj bi bil edini pogoj, pod katerim naj bi se politika Slovencev osamosvojila. Iz tega pa se je z izposojeno močjo izcimilo geslo egoističnih nezadovoljnejšev, ki so ta greh nesramno izrabili, da se povzpno kvišku.

Vsaj nekaj trenutkov zdravega umskega preudarka bi od vseh teh pričakovali, čeprav so vseskozi podcenjevali katoliško zavest v narodu, ki ji noben umeten politični sistem ne more do živga, najmanj pa takšen, ki je že po svoji zasnovi njegovemu verskemu težišču nasproten, pa naj kaže še tako demokratično ali zgolj narodno lice. Noben trezen politik ne bo udaril po tistem, kar je narodu najsvetejše, ampak bi moral — če je res hotel narodu koristiti — zaživeti in začutiti z njim ter ga olajšati bremen in to v času, ko se iščejo vse pozitivne narodove sile, da se združijo iskreno v sebe spoznavajoče in sebe obvladujoče telo.

Toliko žalostnih obletnic že pišemo, toliko bridkih izkušenj imamo že za seboj, pa nas še danes ni srečala pamet, tista pamet, ki veleva gospodarju gospodariti na svojem po svoji volji in ime »hlapec« izbrisati iz narodnega slovarja.

Ali smo res rojeni samo za tragedije? Ali nimamo dovolj jasnih dokazov, da je naše sedanje narodno vodstvo tako visoko nad vsemi našimi osebnimi gledanji in trenji in da je bila pot zadnjega leta, ki smo jo za njim hodili, beg pred novo tragedijo, kateri smo se srečno umaknili kljub negotovanju in nasprotovanju sebičnežev in »narodnih modrijanov«, ki danes sramežljivo povešajo oči, da bi skrili svojo krivdo.

In spet nas je zajel novi čas. Vse stare grehe si je treba ogledati, da se jih bomo znali v tem trenutku ubraniti in treba je vsaj sedaj izreči sicer trpke, toda plemenite besede: mea culpa. Tako bomo, osvobojeni očitkov vesti, mogli brez bojazni in oklevanja stopiti v ta novi čas, se z njim prav po kranjsko in grčavo spoprijeti ter započeti delo poštenja in rodoljubja. Sedaj se bo pač pokazalo, koga je res skrb za srečo slovenskega naroda, da ne bo iskal načina, kako bi spet ugodil zgolj svojim težnjam, ampak se bo brezpogojno podredil skupnim težnjam in koristim naroda, ki že dvajset let čaka pred vrati popolne svobode. Ko bo ta čas dozorel, bo obenem tudi ločeno seme od plevela in nihče se ne bo trudil, da bi to pleve obvaroval pred poplavo oživiljene in okrepljene narodne samozavesti, ki bo v valu pljuskuila čez bregove naše domovine.

Še nekaj o nas Slovencih

Slovenci bolehamo za čudno boleznijo. Vsakemu je dobro znana, vsak pozna njeno kvarnost, vsak ve, da nas ne bo daleč pripeljala. O njej se piše in razpravlja na mnogih straneh in v mnogih listih. Tudi mi smo se že razpisovali o njej. Pa menda vse skupaj nič ne izda. Slovenec gre iz Slovenije kamor koli. Dihati začne nov svet, novo življenje. Privadi se temu življenju, slovenščina mu postane tuj jezik, ljubezen do lastnega naroda le še spomin. — Slovenec se vozi s Srbom ali Hrvatom. Oba razumeta njegovo govorico, celo slišati jo želita. Slovence pozabi na mah vse, kar ga je mati dolga leta učila, in začne »po

jugoslovansko«. Srb in Hrvat se čudita, včasih celo smejeta, ker mu je kaj takega nerazumljivo. — Slovenec piše. Ne zdi se mu dovolj imenitno, če ne vdene slučajno ali vedoma kake cvetke iz jugoslovanskega loga. Dovolj je teh zgleddov, škoda obširnejšega pisanja zanje.

O naslednjem pa nismo še nič napisali. Prideš v Ljubljano. (Lahko si prišel tudi kam drugam, toda slučajno sem bil zadnjič tam.) Zaideš na primer v »Emone«, kjer imajo bar in se pleše. Ljudje plešejo po ritmu tuje moderne glasbe, kar naj jim bo spričo splošnosti modernih plesov odpuščeno. Zadihani so in vroče jim je, zato pijejo. Tudi na to

smo se že privadili, saj znamo vsi piti. Ko se po slovensko napijejo, bi mislil človek, da bodo tudi zagodli in zapeli po domače. Pa se zgodi obratno. Muzikantom se zdi preveč domače, da bi godli po domače (morda sami niti Slovenci niso ali pa naših melodij ne poznajo). Godba zavije — po srbsko ali po madžarsko. Razne milovanke in jadovanke. Svet (nihče ne more tajiti, da ni na plesišču ljubljanske »Emone« Slovencev) zagrmí od navdušenja, plesišče se lomi in trese od slovenskega ploskanja neslovenski pesmi. Tudi to bi bili pripravljene odpustiti, če bi po jadovanki vzdignili kako dolensko, gorenjsko, štajer-

sko itd. Toda niti tega ne, Slovenci ne le da smo zadnji, sploh nas ni.

Zapustim »Emono«, neslovensko »Emono« v slovenski Ljubljani, in se napotim v kavarno »Nebočnik«. Pri vstopu vanjo zaslišim zadnji konec srbske jadvanke ali kako bi dejal, zaslišim tudi tu bučno ploskanje, čeprav so obiskovalci kavarne znani kot zelo mirni ljudje. Koncertna in plesna točka me je spravila v nekako ravnotežje. Pa jih je zopet ne vem kaj zmotilo, da so jo udarili po srbsko. Ploskanje tudi tej točki. Bilo me je sram, ker sem mislil, da sem edini Slovenec v vsej kavarni, ki ni plo-

Ing. arch. Jože Platner:

Jesenice danes in jutri

(Nadaljevanje.)

G. Določitev prostora za železnico.

Železnica obstoji iz kolodvora, ki je z otočnimi peroni eden najmodernejših v državi, nadalje iz tirnih in signalnih naprav, skladišč in kurilnice. Kolodvor, to je poslopje in perone se lahko razširi v sedanjem pomeriju železniškega sveta. Tirne naprave je pa potrebno razširiti in pa povečati po tozadavnih načrtih direkcije državnih železnic in je v ta namen rezerviranega še več ozemlja kakor ga predvidevajo predmetni načrti. V tem delu železniške proge, to je proti kurilnici na južni strani, je rezervirano poleg novih tirnih naprav še prostor za carinska skladišča. Največja prepreka pri tirnih napravah je ozko ustje pod nadvozom pred kurilnico. Zaradi tega se je tukaj opustil nadvoz ter zamislil podvoz tako, da se ustje poljubno razširi in zadosti modernim potrebam mednarodnega prometa. Za progo proti Karavanškemu predoru je z zaščitenimi pasovi rezerviranega prostora še za en tir, za drugi tir, od nadvoza pri Sokolskem domu, v smeri proti Ljubljani, se bo prostor tudi rezerviral z odkupom nekaj hiš in posestev. Na ta način je vsem zahtevam za razširitev in povečanje železniških naprav zadoščeno.

H. Določitev prostora za vojaške namene.

Za zborni prostor v primeru mobilizacije je določen novi Kolodvorski trg, ki bo najobsežnejši v vsem mestu in ki leži centralno v bližini oblasti ter kolodvora, kar je brez dvoma velike važnosti. Za vojašnice oz. vojaška skladišča in vežbališča je določen prostor izven regulacijskega območja, in sicer na bližnji Hrušici. Za letališče je predviden prostor zahodno od vasi Hrušica na Belem polju. Vse te vojaške naprave bi bile na ta način izven območja sovražnega napada, ki bo brez dvoma vzel za svoj cilj kolodvorske in industrijske naprave Jesenic.

Zakloni proti plinskim napadom za obrambo civilnega prebivalstva so predvideni deloma v Mirci in to v višini do kamor plin ne sega, deloma v tovarniškem kamnolomu, v katerem se z izkopavanjem materiala lahko stvorijo rovi, ki bi bili varni proti vsem zračnim na-

skal. Stopil sem h godcu, mu stisnil v roko dvajsetak in ga poprosil za nekaj slovenskega. (Delali smo na ta način tudi v Belgradu v »restoranih« s cigansko muziko.) Zgodilo se je nekaj čudežu podobnega. Kavarna je vzvalovila še vse huje kakor pri jadovankah, Slovenci — bili smo naenkrat vsi — smo tudi s svojimi glasovi podpirali (in kako krepko) prizadevanje goslačev, piskačev itd.

Veselilo me je, da smo postali vsaj za nekaj časa stari in dobri Slovenci, ki vedo, kaj je njihova pesem, njihov jezik in njihov običaj.

padom. Važen obrambni zaklon pa bi bil predor, ki je projektiran pod tovarno kot prometna zveza med naseljem Podmežaklja na vzhodu ter državno cesto, oziroma tovarno KID.

I. Določitev prostorov za šport in kopališča.

Obstoječa igrišča športnih društev »Bratstvo«, »Kovinar« in »Gorenjec« ostanejo na starih prostorih, v kolikor ne bodo na njih izvršene parcelacije. Nov prostor, ki je mišljen kot centralni športni prostor za vse športe s športnimi in kopalnimi bazeni, je situiran med Savo in Jesenico v ravnem prodnatem terenu, obdanem z zelenjem.

J. Določitev prepovedi grajenja na določenih mestih

Določena so mesta, ki so bila geološko preiskana in v načrtu točno označena, na južnem pobočju Mirce in Murave, ki so plazovita tla ter so nesposobna za

gradnjo. V teh predelih se bo postopoma nasadil gozd in bodo po možnosti urejeni parki.

K. Določitev prometa in označba prometnih žil.

Jesenice so zelo važno križišče raznih cest. Prva smer je iz Ljubljane preko Jesenic proti Gorenjskemu kotu, t. j. Kranjski gori in Planici, oziroma Ratečam, koder je meja z Italijo, in proti Korenskemu sedlu, koder je meja z Nemčijo. Ves cestni promet iz Nemčije pride v pretežni večini po tej poti. Druga smer je proti Bledu in Bohinjski kotlini. Zatorej se lahko smatrajo Jesenice kot zelo važno križišče mednarodnih poti s posebnim pogledom na tujski promet. Da se temu dejstvu tudi zadosti, je podvzeti gotove korake. Predvsem je urediti cestno vprašanje.

1. Državna cesta (v načrtu 1:10.000, označena z 1/1) je po drugi terenski sekciji urejena skozi Jesenice v 12 m širini in je rekonstruirana ter deloma preložena (pod Kopavnikom na zahodu regulacijskega območja) veže Ljubljano preko Jesenic z Nemčijo in Gorenjskim kotom.

2. Da se razbremenijo državna cesta (1/1) se bo interpelirala med železnico in Savo nova 8 m cesta, ki bo služila kot druga transverzalna cesta razbremenilnemu kakor lokalnemu prometu. Ta cesta je važna za tovarni promet, ker pelje do novih carinskih skladišč, ne da bi pasirala mestno osrednjo. V regulacijskem načrtu 1:10.000 je označena z 2/2. Cesta se odcepi od glavne državne ceste na Luckmanovem trgu, gre deloma po obstoječih trasah Cojzove in Kralja Petra ceste z odcepom pri Hermanu in od tu dalje med Savo in železnico v smeri proti Hrušici. Pri centralnem športnem igrišču se lomi ter gre preko potoka Jesenica, koder zavzame svojo prvotno smer.

(Dalje prih.)

Jesenice

Društveni vestnik

Občni zbor Krekovega prosvetnega društva je bil predpretekli teden z običajnim dnevnim redom. Izvoljen je bil novi odbor s predsednikom g. Savinškom. S tem se je pričelo redno delo v vseh društvenih edinicah.

Gledališko društvo »Aljaž« si je na svojem občnem zboru postavilo novo vodstvo s predsednikom in dramatikom g. Klinarjem. Kot režiserji so bili imenovani še gg. Lampreht Slavko, Pečan Jože in Poženel Riko.

Na občnem zboru godbe KPD je bil zopet soglasno izvoljen stari delovni odbor s predsednikom g. Korantarjem.

Predsednik Fantovskega odseka je g. dr. Bergelj Franc.

Predsednica Dekliškega krožka je gospodična Klinar Jožica.

Predsednica ženskega odseka je ga. Savinšek Antonija.

Delovnik edinic

Fantovski odsek.

Telovadba: Člani: v torkih in četrtek od 20. do 22. ure; mladei: v sredo in petkih od 18.30 do 20. ure; naraščaj: v ponedeljkih in četrtek od 16.30 do 18. ure.

Predavanja za vse može in fante vsak ponedeljek ob 20. uri.

Dekliški krožek.

Telovadba: vsak ponedeljek od 19. do 21. ure; v petkih od 19.30 do 21. ure.

Sestanki: vsako sredo od 20. do 21.50 ure.

»Aljaž« (drama).

Skušnje vsak dan od 19. do 22. ure razen sobote in nedelje. — Govorne vaje vsako soboto od 19. do 20. ure. — Maskerski tečaj in tečaj za začetnike bo razpisan prihodnjič. — Novi igralci in igralci naraščaj se sprejemajo vsak dan od 20. ure dalje.

Godbeni odsek.

Vaje vsak torek in četrtek od 20. do 22. ure. — Ob istem času se sprejemajo učenci za godbo na pihala in lok.

Ženski odsek.

Vsak ponedeljek skupni sestanki od 20 do 21.50. — Istočasno se sprejemajo tudi nove članice.

Poroka. Dne 21. oktobra tega leta se je v Celovcu poročila gđ. Nata'ija Rabič, sestra učitelja g. Rabiča, z g. Karlom Mörtelom, višjim uradnikom deželne vlade v Celovcu. Poroka se je izvršila po določenih nemškega zakonskega prava, ki velja sedaj tudi v bivši Avstriji.

Leskovac — jugoslovanski Manchester*

Vsi, ki smo še gospodarji svojih živcev, smo dolžni pomagati, da se ljudje po nepotrebnem ne razburjajo in si ne grenijo še bolj ur svojega življenja. Proti glavobolu se daje »Aspirin« in razni podobni »...ini«, včasih pa je bolnik že ozdravljen samo od sladkane barvane vode iz steklenice z lepo etiketo, ker je predpisana od zdravnika! Ker moramo biti mi, kar nas je živčno zdravih, sedaj vsi dušni zdravniki, naj služijo sledeče vrstice kot »sladka voda« z željo, da vsaj nekaterim bralcem izbrise za kratek čas dnevne skrbi današnjega časa.

Iz Belgrada sem se odpeljal zjutraj z brzovlakom v Niš in ob pol enih, ravno prijetno lačen, sem izstopil v Nišu. »Broj 45, broj 45, gospodine.« mi kliče nasproti temnorjav nosač, ko vidi, da ne morem sam s svojo prtljago. Izročim mu jo in že me vpraša, s katerim vlakom odpotujem naprej. Res, inteligentnega možakar za svoj poklic! En pogled na potnika in že ve, da ta nima v Nišu veliko iskati. Ko mu povem, da se peljem ob 17. uri v Leskovac, me že zagotavlja, da bo shranil sam mojo prtljago in da sem lahko brez skrbi, njegov »broj 45« pa mi je še nekajkrat povedal in že odbežal za novim poslom. Pri izhodu so mi pregledali strogi možje mestne užitnine celo aktovko, ki sem jo vzel s seboj v mesto in pri tem dognal, da se po krivici jezimo nad ljubljanskimi užitninskimi uslužbenci, ker tu v Nišu so gotovo neprimerno bolj strogi. Odslej bom ljubljanskim užitninarjem že bolj verjel, da je služba res služba!

Ko sem končal z obedom v krasnem, modernem »Park hotelu« ter obiskal edinega poslovnega prijatelja, sem se med sprehodom oglašil tudi na sadnem in zelenjadnem trgu ter našel tam med drugim cele grmade grozdja najboljših kakovosti po ceni 1 din za kilogram, oziroma pri stojnicah preprodajalcev po 1.50 do 2 din za kilogram. Kar zasmililo so se mi naši slovenski otroci, ki naravnost stradajo grozdja kljub »grozdnim tednom«, ker je predrago. Ker so te cene veljavne po vsej Srbiji do Skoplja, tedaj ob železniški progi, bi kazalo ob mirnejših časih organizirati vagonске pošiljke v Slovenijo za siromašne kraje, da se ljudje naužijejo tega zdravega sadja do sitega za majhen denar, medtem ko si ga sedaj lahko pri nas privoščijo le srečnejši.

* Pričujoči spis nam je poslal večni popotnik, grčav Slovenec, ki si v drugih krajih države išče odgovorov na marsikaj, čemur pri nas ne moremo odgovoriti, čeprav bi radi. Zato ga priobčujemo, ker je času primeren in za razmere zrel. — Uredništvo.

Ob petih sem se odpeljal, poprej pa sem plačal svojemu nosaču »broj 45« pristojbino, ki mu pripada po tarifi, a brez garderobne tarife. Mož me je namreč hvaležno ogledal ter mi želel trikrat srečno pot, medtem ko isti uslužbenec v Belgradu ali Zagrebu še hvala ne rečejo. Drugi ljudje, druge razmere!

Čez dobro uro sem izstopil iz vlaka v Leskovcu. V mraku je pred kolodvorom kar zahreščalo: »Fijaker, fijaker« in še preden sem se zavedl, sem bil brez treh kovčegov in nekdo me je vlekel za rokav površnika. »Samo izvolite gospodine, hotel Kostić« in že sem sedel v fijakerskem vozu, a mojo aktovko je iskal pri drugih fijakerjih hotelski sluga, ker z vsemi se vendar nisem mogel peljati. In ta boj, boljše ta silna ponudba se je bila zaradi desetih dinarjev, kolikor pač stane vožnja v mesto.

Dragi dan sem razumel boj za »kovača«, ki je doli velik gospod! Lep in silno dober, čisto beli kruh stane 2.75 kilogram, srednje beli zelo okusen v hlebcih 2 din, jajca po 40 par komad, mleko 50 par liter, kokoš čiste teže 6 din kilogram, grozdlje 1 do 1.50 din kilogram, 100 paprik 5 din itd. itd.

Kupil sem si sandale, krasno pletene, res umetniško delo, ki bi jih pri nas za 200 din težko našel, a tu sem plačal zanje 65 din. Sedaj razumem, zakaj se je tu razvila industrija, predvsem tekstilna industrija: delovna moč skoraj zastoj! Do uveljavljenja zakona o minimalnih mezdah so dobivali delavci in delavke po 6 do 8 din na dan! Odtod silni kontrasti: premožni... in najsiromašnejši. Baje se prvi držijo redno svojih udobnih domov, drugi se pa morajo držati svojih skromnih kočic, kolikor jih ne vleče na cesto lov za skromnim zaslužkom.

Zato so tudi gostilnice razmeroma prazne, le del neporočenega uradništva je na hrani v gostilnah. Pač pa so še precej obiskane preproste »kafane«, kjer lahko popiješ dobro turško kavo za en dinar, in še trikrat se ti zahvali.

Tekstilna industrija izdeluje večinoma blago za domače potrebe v Srbiji sami, in le dve tovarni dalata tudi za izvoz v druge dele naše države. Tu je tudi štiri letna državna tekstilna šola in jo tudi Slovenci obiskujejo, ker ne najdejo prostora v enaki šoli v Kranju. Toda ime »Manchester«, ki pomeni največje tekstilno industrijsko mesto v Angliji, še Leskovac davno ni zaslužil in ne vem, kdo je to primerjavo prvi oznanil. Naš Kranj ali Maribor daleč nadkriljujeta Leskovac, samo eno je tu dobro, kapital

me »Plavža« bo 26. t. m. ob 8 zvečer. Ker bo to spet nov uspeh jeseniškega dramatika in gledališča, opozarjamo vse prijatelje istega, da se z vstopnicami pravočasno preskrbijo. Nova scenerija, najboljši igralci, skrbna režija jamčijo za uspeh.

Cenj, bravci naj nam oprostite, ker je zaradi tehničnih zaprek ena številka izostala. Nادمestili jo bomo prihodnjic. — Uredništvo.

je ves domač, a tega nam Slovencem manjka.

V velikih mestih vidimo posamezne ulice, kjer so zastopane posamezne trgovske ali obrtne stroke, na primer ulice s kolonialnimi trgovci, z železnino, s pohištvo; na Dunaju je znana na primer ulica zlatarjev itd. Tu v Leskovcu pa sem našel prav simpatično ulico z ličnimi malimi hišicami, a povsod so samo advokati! Pa še veliko jih je in samo v neki mali pritlični hišici so trije mali lokali in v njih trije advokati. Vse del sem se v majhno kavarno tam blizu in opazoval: v tej ulici je bil razmeroma največji promet v Leskovcu. Značilno.

Še nekaj mi je prav posebno padlo v oči. Silen mir, brez vpitja in prepira, v eni besedi povedano: vsestranska skromnost, ki je deloma tudi za tujca razumljiva. Zvečer med pol sedmo in deveto uro ter zjutraj do pol enajstih nisem srečal redarja, čeprav je moj hotel v sredini mesta. Ob pol enajstih dopoldne sem srečal prvega stražarja, in sicer v advokatski ulici pred magistratom.

Dosti sem imel Leskovca in ob dveh sem odpotoval v Skoplje z brzim, ki sicer ni bil prenapolnjen, a v mojem kopeju je spal neki domačin z juga in opajal ves kupe z duhom po loju. Zato sem rajši stal tri ure na hodniku in gledal silne ravnice ter gole planine, prazne njive, deloma že preorane, samo njive z duhanom so deloma še neobrane plemenitega listja, deloma pa stoje oskubljen na debelca in čakajo na prezimovanje. Videl sem deset tisoče ovac, ki predstavljajo v Srbiji veliko blagodat in eden največjih dohodkov za volno, za ovce pa velja cena 40 do 60 din po glavi.

Z enourno zamudo sem prispel zvečer srečno v Skoplje, kjer se je razvil za mene kot edinega reflektanta za hotelsko prenočišče boj med tremi hotelskimi vratarji, ki sedaj sami prihajajo na kolodvor, in zmagal je — Slovenec, vratar hotela »Splendid« v moje popolno zadovoljnost. O Skoplju pa drugič, ako Bog da!

Drobne vesti

Policija v Los Angelesu v Ameriki je polovila vse člane »Kluba stotih milj«. Člani tega kluba so sinovi bogatašev, ki so sklenili, da s svojimi luksuznimi avtomobili ne bodo vozili nikoli manj kakor 100 milj (160 km) na uro. Meščani so si sedaj oddahnil.

Francozi so svoje letalstvo izročili v varstvo Matere božje.

Japonci so s svojim letalom »Nipon« napravili polet okrog sveta. Za pot 62.860 km so potrebovali 195 ur.

Hitrostrelni topovi v kupolah utrdb Maginotove črte izstrelijo po osemdeset izstrelkov v treh minutah. Njihovi zadetki so tako natančni, da pogodijo na razdaljo petih kilometrov vsak objekt, ki ima velikost tanka.

V Nemčiji opravlja poljsko delo 154.000 poljskih ujetnikov.

Ameriška zlata rezerva znaša 67 odstotkov svetovne zlate rezerve.

Francoski kolonialni minister je izjavil, da bodo Franciji pomagale kolonije z dvema milijonoma vojakov in pol milijonom delavcev.

Obvestila

Društveni sestanek, obvezen za vse člane edinic, se bo vršil v sredo 15. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani.

Prosvetni večer, posvečen žrtvam svetovne vojne ob 25 letnici. Poleg pevskih, dramskih in glasbenih točk bo zanimivo predavanje g. Lavoslava Planiška o »Radgonskih in judenburških žrtvah«. Vstopnina običajna.

Premijera Klinarjeve narodno socialne dra-

L. S.:

Želja po sreči

Jesen je segla s svojimi hladnimi in mrzlimi prsti v človeška srca. Neznana žalost je vstala v njih: ostati brez sonca in toplote, trepetati v mrazu in strahu pred nepoznanim, pa čakati in hrepeneti po luči in toploti. Taka je hladna in mokra jesen, večno pričakovanje in hrepenenje.

Hladen jesenski večer je v mestu. Oblaki visijo težko in nizko nad njim. Vsa tista lena megla, redka in od dima umazana, ki se je vlekla čez dan skozi ulice, se je zvečer zavlekla v misli, da so postale bridke, v upanje, iz katerega se je rodil brezup, in v kipeče želje, ki so se dušile in zamirale.

V mestu pa je kljub temu nadaljevalo življenje svojo enakomerno pesem: pesem veselih in brezskrbnih; pesem onih, ki jim ni dano bogve kaj udobnega in tudi siromaštva ne; pesem tistih, ki jih brez njihove krivde grize pravica bogatih, ki jih težijo mračne skrbi za kruha potrebne svojce; končno pesem nekaterih, ki niso našle doma kruha ali so se zdele odveč pa so začutile željo po širokem svetu, željo po življenju, željo po sreči. Dobile so nekega dne prijazno vabilo v pevsko kapelo. Kako bo lepo iti po svetu, spoznavati ljudi, imeti dobro plačo in udobno stanovanje in — peti.

Slabo zastrta okna zakotne mestne kavarne gledajo utrujeno v deževen, pust in hladen jesenski večer. Razglašeno ječanje klavirja se meša z otožnim brenkanjem tamburic in zamolklim udarjanjem basa. Tu pa tam se zbudi vmes

prestrašen in hripav glas »pevačice«, poldoben bolj jeseni na ulici kot pomladi, ki si jo je naslikala mlada deklica, ko si je zaželela sveta in sreče.

Gost dim se leno vleče pod stropom nizke kavarne, leze v pljuča, sili v oči in bode v grlo. Ob mizah, ki so večinoma nepogrnjene in polite, sedijo ljudje neznanih obrazov, nekateri mrki, drugi veseli in razigrani, tretji topi, zatopljeni v pijačo, v kateri skušajo pozabiti sebe, nosilca skrbi za ženo in otroke, skušajo prepiti glas vesti, ki so si jo umazali s preklinjanjem in zametavanjem vsega, kar mora biti sveto vsakemu očetu. V enem kotu ocenjuje pijana družina uboge pevke in jih vabi k sebi s spremljevanjem spolzkih opazk, v drugem kotu mahanje rok in glasen prepir, drugje sili pijanec v debelo, postarno blagajničarko — povsod pa nihanje pijanih postav, bruhanje kletvin, bolščanje pohotnih oči in razleganje strupenih kvant.

Pevka Jovanka je mlada tamburašica. Topel dom ji je postal premrzal, preozek za njene velike želje. Šla je tja, kamor jih je šlo že toliko, šla je za srečo, za življenje, ne menč se za solzno mater in dobrega očeta, šla, ne vedoč, da se bo nekoč vrnila uvela, razočarana, strta in ugaslih oči v topel in ozek dom.

Danes sedi v mali kavarnici s tamburico v roki. Ni vesel njen pogled, niso sočne in življenja željne njene ustnice. Njen pogled, ki bi hotel deliti srečo, svetiti ljubljenu na potu življenja, gleda brezizrazno po grešnem prostoru, ugaša v dimu, zre plašno v trpko bodočnost. Usta, ki bi hotela govoriti o ljubezni, pojo o pohojenem cvetu, o bole-

čini mladega srca, ki bi moralo cveteti v pomlad in rasti v luč in sonce. Njene roke, ki bi rade objemale v nesebični ljubezni in dajale možu in otrokom, ne znajo drugega kot brenkati ob tamburico, kvečjemu še sprejeti rdeče nageljne, ki jih je dobila bogve odkod in ki tako božajo.

Sunkoma se je dvignila na povelje svoje gospodarice. Na vrsti je tango. Danes poje kot že dolgo ne: »Zatražih srečo — iskala sem sreče«. Srce oživi, oči zažare. »Zatražih srečo — iskala sem sreče« — pesem, od zlavnaj začeta, nikoli izpeta. Tudi pri njej ne.

Pa saj ni mogoče, da bi se ji nasmejala sreča. Ve, da je prizadela bol materi in očetu; ve, kakšna je bila obljuba in kakšna je nje izpolnitev; ve, kako se je glasila vstopnica k predstavi življenja, kako cenena je bila vstopnina zanjo in kako izzveneva vse v kruto stvarnost in še bolj kruto bodočnost. V njej je upanje, v varanem upanju brezup; nešteto dni pričakovanj, v nobenem od teh pa niti iskricice izpolnitve; namesto veselih presenečenj žalostna razočaranja; namesto odgovora na hrepeniški pogled prebadajoče, poželjive oči; namesto iskricice ljubezni golo izrabljanje, kupovanje, zahteve po predajanju, po surovejši uživanju.

Toda rdeči nageljni — upanje in ljubezen hkratu. Morda bo pa prišel oni, ki je v njeni pesmi. Morda je že tu, v dimu, ves lep in prijazen v tej kletvi, v tem grehu, morda je prišel na njen presunljiv krik: zatražih srečo — iskala sem sreče...

Mimo nje se je opotekel pijan možki in ostudno zaklel...

Varno
naložite svoj
denar!

HRANILNICA IN POSJOJILNICA NA JESENICAH

obrestuje vse stare in nove vloge po 4%. Nove vezane pa po 5%. Vaš denar je varno naložen pri njej. Zanjso garantirajo hranilnične rezerve, kakor tudi vsi združni člani z vsem svojim premoženjem. Najmanj stokratna je ta garancija.

Zanimivosti

Poraba nafte. Ob koncu prejšnjega stoletja je znašala poraba premoga na vsem svetu okoli 20 milijonov ton. Sedaj se je dvignila ta poraba na približno milijardo in sto milijonov ton. Kakor računajo, znašajo rezerve premoga, ki jih skriva zemlja, še 4.600 milijard ton, rezerve lignita pa okoli 2.980 milijard ton. Spričo teh števil se nam ni treba bati pomanjkanja. — Drugače je z nafto. Po najnovejših računih znašajo zaloge nafte približno 4 milijarde ton. Ker znaša letna poraba nafte okrog 288 milijonov ton, bi trajale zaloge, ki so še v zemlji, 14 let. Vendar se tičejo ti podatki samo poznanih izvirov nafte. Koliko nafte pa skriva zemlja še vedno v svoji notranjščini, ne ve nihče.

Martin Freud, sin slavnega psihoanalitika Sigmunda Freuda, je izjavil novinarjem, da je v zapuščini rokopisov njegovega očeta tudi psihoanalitična študija o Adolfu Hitlerju. Martin Freud je novinarjem tudi rekel, da se je njegov oče posebno prizadeval, da to delo čimprej dokonča. Vendar pa ga je smrt prehitela.

Za elektriko

vse najcenejše in ugodnejše pri

Jože Markež

elektrotehnično podjetje

Jesenice, Murova, tel. 605

Pijte in jejte poceni in dobro

Kdor hoče poceni jesti,
pride

v Krekov dom

Kdor hoče dobro jesti,
se abonira

v Ljudski kuhinji

Kdor hoče dobro in poceni piti, mora priti

v Katakombe

„Za malo denarja
veliko zadovoljstva“